

U S N E S E N Í

Krajský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Věry Šimůnkové a soudkyň JUDr. Dalily Marečkové a Mgr. Jitky Zavřelové v právní věci navrhovatele: **M. S.**, proti odpůrci: **Obecní úřad R.**, o návrhu na neplatnost hlasování a neplatnost voleb,

t a k t o :

- I. Návrh na vyslovení neplatnosti hlasování a neplatnosti voleb ve volbách do zastupitelstev obcí konaných ve dnech 15. a 16. 10. 2010 ve volebním okrsku č. 1 v obci R. se zamítá.**
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.**

O d ů v o d n ě n í :

Navrhovatel podal dne 26. 10. 2010 v zákonné desetidenní lhůtě stanovené v § 60 odst. 1 zákona č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „volební zákon“) ve spojení s § 90 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) návrh na neplatnost hlasování a neplatnost voleb, a to pro porušení volebního zákona způsobem, který mohl ovlivnit výsledky voleb. V návrhu uvedl, že volební komise se nesešla v předepsaném termínu pro zvolení předsedy, že v šestičlenné volební komisi byli čtyři rodinní příslušníci (manželky kandidátů) jedné volební strany, přičemž druhé volební straně bylo nabídnuto pouze jedno místo, a že se v budově obecního úřadu, kde byla i volební místnost, v noci z pátku na sobotu svítilo a někdo se tam pohyboval. Z těchto skutečností navrhovatel dovozuje, že s volbami do zastupitelstva obce nebylo vše v pořádku a že při sčítání hlasů mohlo dojít k úmyslnému pochybení.

Krajský soud v Praze (dále jen „soud“) vyzval odpůrce přípisem ze dne 27. 10. 2010 k zaslání vyjádření k návrhu a předložení příslušné spisové dokumentace, zejména zápisu o průběhu a výsledku hlasování a dokumentace týkající se ustavení a složení volební komise.

Dne 29. 10. 2010 obdržel soud písemné stanovisko odpůrce. Odpůrce uvedl, že zasedání okrskové volební komise bylo svoláno na den 24. 9. 2010 na 16:30 hodin do budovy obecního úřadu. V tomto termínu se dostavily pouze paní L. B. a paní D. B.. Ostatní členky volební

komise se dostavovaly průběžně během dne a při té příležitosti podepsaly předepsaný slib. Zároveň všechny odmítly eventuelní funkci předsedkyně komise a (krom paní H. S.) také funkci místopředsedkyně komise a výslovně akceptovaly, že předsedkyní komise bude paní L. B. a místopředsedkyní paní H. S.. K druhé námitce odpůrce uvedl, že členy volební komise byly skutečně tři manželky kandidátů, což však není v rozporu s volebním zákonem. Z volební strany č. 1 „Nezávislí kandidáti R. 2010“ byl dne 14. 9. 2010 delegován pouze jeden člen volební komise, a proto byli ostatní členové volební komise jmenováni starostou dne § 17 odst. 2 volebního zákona. K poslední námitce odpůrce uvedl, že když v 22:00 hodin ukončila volení komise svou činnost zapečetila veškerou volební dokumentaci, volební urny a také volební místnost. V sobotu ráno přitom bylo vše v pořádku, pečeti byly neporušeny. Krom toho v budově obecního úřadu, kde byla volební místnost, sídlí obecní policie, která po odchodu volební komise v budově nezaznamenala žádné světlo ani pohyb.

Podle § 90 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 60 odst. 1 volebního zákona se každá osoba zapsaná do seznamu ve volebním okrsku, kde byl člen zastupitelstva obce volen, jakož i každá volební strana, jejíž kandidátní listina byla zaregistrována pro volby do tohoto zastupitelstva, může návrhem u soudu domáhat neplatnosti hlasování, neplatnosti voleb nebo neplatnosti volby kandidáta. Návrh je třeba podat nejpozději 10 dnů po vyhlášení výsledků voleb do zastupitelstev obcí Státní volební komisí.

Soud se proto nejprve zabýval splněním procesních náležitostí podaného návrhu a v tomto směru uzavřel, že návrh byl podán včas (výsledky voleb do zastupitelstev obcí vyhlásila Státní volební komise v úterý dne 19. října 2010), a to aktivně legitimovaným subjektem, neboť navrhovatel, jak vyplynulo z odpůrcem předloženého seznamu voličů, je zapsán do seznamu voličů ve volebním okrsku R.

Aktivně legitimovaný subjekt se pak může návrhem u soudu domáhat neplatnosti hlasování, neplatnosti voleb nebo neplatnosti volby kandidáta, přičemž důvodem návrhu (§ 60 odst. 2 až 4 volebního zákona) je tvrzení, podle kterého byla porušena ustanovení volebního zákona způsobem, který mohl ovlivnit výsledky hlasování, výsledky voleb nebo výsledky volby kandidáta. Z uvedeného plyne, že na základě návrhu aktivně legitimovaného subjektu se soud zabývá přezkumem hlasování, přezkumem zjištěných volebních výsledků a jejich vyhlášení.

Je třeba předznamenat, že problematikou volebního soudnictví se opakovaně zabýval Ústavní soud, který např. v nálezu sp. zn. Pl. ÚS 73/04 (Sbírka nálezů a usnesení Ústavního soudu, svazek 36, nález č. 17, vyhlášen pod č. 140/2005 Sb.) zformuloval základní interpretační maximum zákonné úpravy volebního soudnictví tak, že *„Vycházeje z demokratického principu legitimacy veřejné moci, dle něhož je lid jejím zdrojem a v této roli se podílí na jejím ustavování cestou svobodných a demokratických voleb (čl. 1 odst. 1, čl. 2 odst. 1 Ústavy), vyslovil základní tezi, dle níž pro volební soudnictví z principu demokracie plyne vyvratitelná domněnka, že volební výsledek odpovídá vůli voličů a předložit důkazy k jejímu vyvrácení je povinností toho, kdo volební pochybení namítá.“* Konstatoval dále, že *„právní úprava volebního soudnictví nezná absolutní vady volebního řízení (tzv. absolutní zmatky volebního řízení), tj. takové porušení ustanovení volebního předpisu, které by mělo za následek automatické zrušení voleb, volby kandidáta nebo hlasování, a všechny možné vady a pochybení je v tomto smyslu třeba považovat za relativní a jejich význam je třeba poměřovat jejich dopadem na výsledek voleb do zastupitelského orgánu jako takového nebo na výsledek volby konkrétního kandidáta, popř. na*

výsledek hlasování, a to podle principu proporcionality. Řízení ve věcech volebního soudnictví je proto založeno na ústavním principu ochrany rozhodnutí, které vzešlo z vůle většiny vyjádřené svobodným rozhodováním a respektujícím práva menšiny (viz rovněž nález sp. zn. Pl. ÚS 5/02, Sbírka nálezů a usnesení Ústavního soudu, svazek 28, nález č. 117, vyhlášen pod č. 476/2002). Úprava ověřování voleb je přitom alternativně založena na předpokladu objektivní příčinné souvislosti mezi volební vadou a složením zastupitelského sboru nebo alespoň možné příčinné souvislosti (princip potencionální kauzality ve volebním soudnictví). Tuto možnou příčinnou souvislost je však třeba vykládat nikoli jako pouhou abstraktní možnost. Z čl. 21 odst. 4 Listiny lze dovodit právo zvoleného kandidáta na nerušený výkon funkce pro stanovené časové období (srov. nález Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 30/95, Sbírka nálezů a usnesení Ústavního soudu, svazek 5, nález 3, vyhlášen pod č. 31/1996 Sb.), rozhodnutí voličů jako suveréna může tudíž soudní moc změnit jen ve výjimečných případech, kdy vady volebního procesu způsobily nebo mohly prokazatelně způsobit, že by voliči rozhodly jinak a byl by zvolen jiný kandidát.“

Ve světle naznačených ústavních kautel pro volební soudnictví posoudil soud návrh na neplatnost hlasování takto:

Ve vztahu k námitkám proti složení a činnosti okrskové volební komise je třeba uvést, že podle ustanovení § 17 odst. 1 volebního zákona členem okrskové volební komise může být státní občan České republiky a státní občan jiného státu, jemuž právo volit přiznává mezinárodní úmluva, kterou je Česká republika vázána a která byla vyhlášena ve Sbírce mezinárodních smluv, který je přihlášen k trvalému pobytu v obci na území České republiky, který alespoň v den složení slibu dosáhl věku nejméně 18 let, u něhož nenastala překážka výkonu volebního práva a který není kandidátem pro volby do zastupitelstva obce, pro které je okrsková volební komise vytvořena. Žádné jiné podmínky či omezení pro členství ve volební komisi zákon nestanoví. Proto skutečnost, že členkami volení komise byly manželky kandidátů, nelze považovat za porušení volebního zákona.

Samotná volební komise je ustavována tak, že každá volení strana, jejíž kandidátní listina byla zaregistrována pro volby do zastupitelstva obce, může delegovat nejpozději do 30 dnů přede dnem voleb jednoho člena a jednoho náhradníka do okrskové volební komise v každém volebním okrsku, ve kterém se do příslušného zastupitelstva volí (§ 17 odst. 2 volebního zákona). Není-li takto dosaženo nejnižšího stanoveného počtu členů okrskové volební komise podle § 15 písm. d) volebního zákona, jmenuje členy na neobsazená místa starosta. Z tvrzení navrhovatele a z předložené dokumentace vyplývá, že volební strana „Nezávislí kandidáti R. 2010“ delegovala do okrskové volební komise pouze paní D. U.. Druhá, pro volby do zastupitelstva obce registrovaná volební strana „Sdružení nezávislých kandidátů R. 2010“, žádného člena okrskové volební komise nedelegovala. Za těchto okolností pak bylo oprávněním a současně povinností starosty jmenovat další členy na neobsazená místa. Při výkonu této své povinnosti je přitom starosta vázán pouze omezeními uvedenými v ustanovení § 17 odst. 1 volebního zákona, přičemž jak již bylo zmíněno, z tohoto ustanovení neplyne, že nelze jmenovat rodinné příslušníky kandidátů.

Další povinností starosty je podle § 15 písm. e) volebního zákona svolat první zasedání okrskové volební komise tak, aby se uskutečnilo do 21 dnů přede dnem voleb. Této povinnosti starosta dostál, neboť první zasedání okrskové volební komise svolal na 24. 9. 2010 v 16:30 hodin. Na takto svolaném prvním zasedání okrskové volení komise pak tato komise určí losem

ze svých členů předsedu a místopředsedu. Losování řídí zapisovatel. Pokud předseda nebo místopředseda okrskové volební komise odstoupí nebo nebude moci z jiných závažných důvodů vykonávat svoji funkci, proběhne losování znovu; do losování předsedy okrskové volební komise nebude zařazen místopředseda okrskové volební komise; do losování místopředsedy okrskové volební komise nebude zařazen předseda okrskové volební komise (§ 18 odst. 2 volebního zákona). Z vyjádření odpůrce je zřejmé, že losování předsedy a místopředsedy okrskové volební komise neproběhlo zákonem předepsaným způsobem. Předsedkyně volební komise paní L. B. a místopředsedkyně volební komise paní H. S. byly v podstatě určeny faktickou dohodou ostatních členek komise. Takový postup je v rozporu s volebním zákonem, stejně jako to, že se volební komise na svém prvním zasedání prakticky vůbec nesešla.

Zákonem upravený způsob ustavení (vylosování) předsedy a místopředsedy okrskové volební komise nepochybně vychází z předpokladu určité rivality mezi jednotlivými členy volební komise, která je sestavována ze zástupců volebních stran, a tímto způsobem se již předem předchází případně vzniklým neshodám mezi nimi při obsazování uvedené funkce. Pokud se však všechny členky okrskové volební komise shodly na její předsedkyni a místopředsedkyni, pak nelze z této skutečnosti vyvozovat porušení volebního zákona způsobem, který by mohl ovlivnit výsledky hlasování. Předně výsledky voleb do zastupitelstev obcí zjišťuje volební komise jako taková a nikoliv její jednotliví členové, tedy ani její předseda sám. Navíc ze zápisu o průběhu a výsledku hlasování, podepsaném všemi členkami okrskové volební komise, není patrné, že by proti předsedkyni ani místopředsedkyni a způsobu, jakým vykonávaly svoji funkci, byla kteroukoli jinou členkou okrskové volební komise uplatněna jakákoli výhrada.

Poslední námitku navrhovatele ohledně toho, že se v budově obecního úřadu, kde byla volební místnost v noci z pátku na sobotu svítilo a někdo se tu pohyboval, je třeba také odmítnout jako nedůvodnou. V první řadě je třeba připomenout, že jak veškerá volební dokumentace, tak i volební místnost byla po odchodu volební komise v pátek zapečetěna, přičemž dle vyjádření odpůrce byly v sobotu ráno veškeré pečeti neporušeny. Opaku přitom ze zápisu o průběhu a výsledku hlasování ve volebním okrsku podepsaném všemi členy okrskové volební komise nic nenasvědčuje. Zde je třeba vzít v úvahu, že s ohledem na cíl každé volební strany uspět ve volbách, sleduje a dozírá každý člen okrskové volební komise na řádný průběh hlasování. Lze pak předpokládat, že pokud by došlo k jakémukoli nezákonnému zásahu do volení místnosti a případně také do volební dokumentace, jistě by tuto okolnost volební komise s ohledem na své povinnosti plynoucí z volebního zákona a ze složeného slibu zaznamenala v zápisu a řešila odpovídajícím způsobem. Tuto poslední námitku proto nelze hodnotit jinak, než jako blíže nepodloženou domněnku navrhovatele, jíž s ohledem na shora uvedená zjištění (zejména o obsahu zápisu o průběhu a výsledku hlasování) nelze přisoudit žádnou relevanci.

S přihlédnutím ke shora uvedenému soud uzavírá, že zjištěné dílčí porušení volebního zákona nemohlo ovlivnit výsledky hlasování, a proto návrh na vyslovení neplatnosti hlasování a neplatnosti voleb jako nedůvodný zamítl. O náhradě nákladů řízení rozhodl krajský soud podle § 93 odst. 4 s. ř. s. tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Toto usnesení krajský soud doručí účastníkům řízení a vyvěsí jej na úřední desce soudu. Usnesení nabývá právní moci dnem vyvěšení (§ 93 odst. 5 s. ř. s.).

P o u ě n í : Proti tomuto usnesení nejsou opravné prostředky přípustné.

V Praze dne 3. 11. 2010

JUDr. Věra Šimůnková, v.r.
předsedkyně senátu

Za správnost: Nešporová